

MØTEBOK

REGIONRÅDET FOR HALLINGDAL

Møtedato: Måndag 28.11.2016
Stad: Golsfjellet, Kamben Høyfjellshotell

Desse møtte frå Regionrådet:

Petter Rukke,	Hol kommune
Solveig Vestenfor,	Ål kommune
Heidi Granli,	Gol kommune
Oddvar Grøthe,	Hemsedal kommune
Tore Haraldset,	Nes kommune
Tor Egil Buøen,	Hol kommune

Knut Arne Gurigard, dagleg leiar
Ulrikke Ytteborg, rådgjevar

SAK 68/16 SØKNAD OM MIDLAR TIL VIDAREFØRING AV TERRENGSYKKELPROSJEKTET I HALLINGDAL - TRÅKK'N ROLL

Vedtak

1. Regionrådet for Hallingdal rår til at det blir løyvd eit tilskot på kr. 200.000 vidareføring og utvikling av bærekraftige terrengsykkeltilbod i Hallingdal i 2017. Tilskotet blir finansiert av partnerskapsavtala med Buskerud fylkeskommune for 2016.
2. Visit Geilo AS skal vera prosjektansvarleg for vidareføring og utvikling av bærekraftige terrengsykkeltilbod i Hallingdal.
3. Styringsgruppe for vidareføring og utvikling av bærekraftige terrengsykkeltilbod i Hallingdal skal vera med ein representant frå kvart av destinasjonsselskapa i Hallingdal i tillegg prosjektleiar for Regionrådet sitt prosjekt Hallingdal 2020.
4. Prosjektet skal vera avslutta i 2017 og evaluering og rapportering skal vera gjennomført innan 1.3.2018

SAK 69/16 SØKNAD OM STØTTE TIL VIDAREFØRING AV HALLINGDAL SITT LANGRENNSPROSJEKT I 2017

Vedtak

1. Regionrådet for Hallingdal rår til at det blir løyvd kr. 200.000 til vidareføring av Hallingdal sitt langrennsprosjekt i 2017. Tilskotet blir finansiert av partnerskapsavtala med Buskerud fylkeskommune for 2016.
2. Ål Utvikling skal vera prosjektansvarleg for profileringsprosjekt langrenn.
3. Styringsgruppe for profileringsprosjekt langrenn skal vera med ein representant frå kvart av destinasjonsselskapa i Hallingdal i tillegg prosjektleiar for Regionrådet sitt prosjekt Hallingdal 2020.
4. Prosjektet skal vera avslutta i 2017 og evaluering og rapportering skal vera gjennomført innan 1.3.2018.

SAK 70-16 SØKNAD OM STØTTE TIL BOKA «BAND OG ORKESTER I HALLINGDAL»

Vedtak

Regionrådet for Hallingdal gir avslag på søknad frå Hallingdal Musikkforum om økonomisk støtte til boka «Band og orkester i Hallingdal».

SAK 71/16 FAGERNES LUFTHAVN LEIRIN

Fylkesvaraordfører Ivar Odnnes, Oppland fylkeskommune orienterte om planar for Fagernes lufthavn Leirin, som privat heilårs charterflyplass.

Vedlagt presentasjon.

SAK 72/16 EVENTUELT

Ungdomslos

Sak om eventuell vidareføring av prosjektet ungdomslos skal handsamast i desembermøte til regionrådet. Eventuell søknad om tilskot frå fylkesmannen i Buskerud til vidareføring av prosjektet er 1.2.2017.

Hallingdal fotballklubb

Heidi Granli tok opp spørsmål om fakturering baneleige for 2016 og støtte til Hallingdal fotballklubb. I samband med pågåande arbeid med regional plan for idrettsanlegg vil det bli vurdert forslag til lik praksis for eventuell leige for regionale lag/grupper.

Regionrådet for Hallingdal si støtte i samarbeid med Hallingdal kraftnett vil for 2017 ver kr. 100.000. I tillegg er det gjort avtale om provisjon i samband med sal av boka «Historia om Hallingdal».

SAK 73/16 GODKJENNING AV PROTOKOLL

Vedtak

Protokoll for møte 25.11.2016 og 28.11.2016 er godkjent.

Hallingdal 28.11.2016

Petter Rukke, Hol kommune

Solveig Vestenfor, Ål kommune

Heidi Granli, Gol kommune

Oddvar Grøthe, Hemsedal kommune

Tore Haraldset, Nes kommune

Tor Egil Buøen, Hemsedal kommune

Vedlegg

Vedlegg 1, Presentasjon Ivar Odnnes, sak 71-16

Tidligere finansiering av prosjekt Charter Fagernes lufthavn Leirin

- 2015 Charter til FjellNorge kr. 250 000,- 201203628-51
- 2014 Charter til FjellNorge kr. 425 000,- 201203628-34
- 2013 Charter til FjellNorge kr. 125 000,- 201203628-24
- 2013 Charter til FjellNorge kr. 150 000,- 201203628-15
- 2012 Charter til FjellNorge kr. 100 000,- 201204254-2
- 2011 Charter til FjellNorge kr. 75 000,- 201004196-2
- 2010 Etablering av prosjektet CFN kr. 312 500,-
- 2010 Trafikkskapende arbeid Leirin kr. 150 000,-

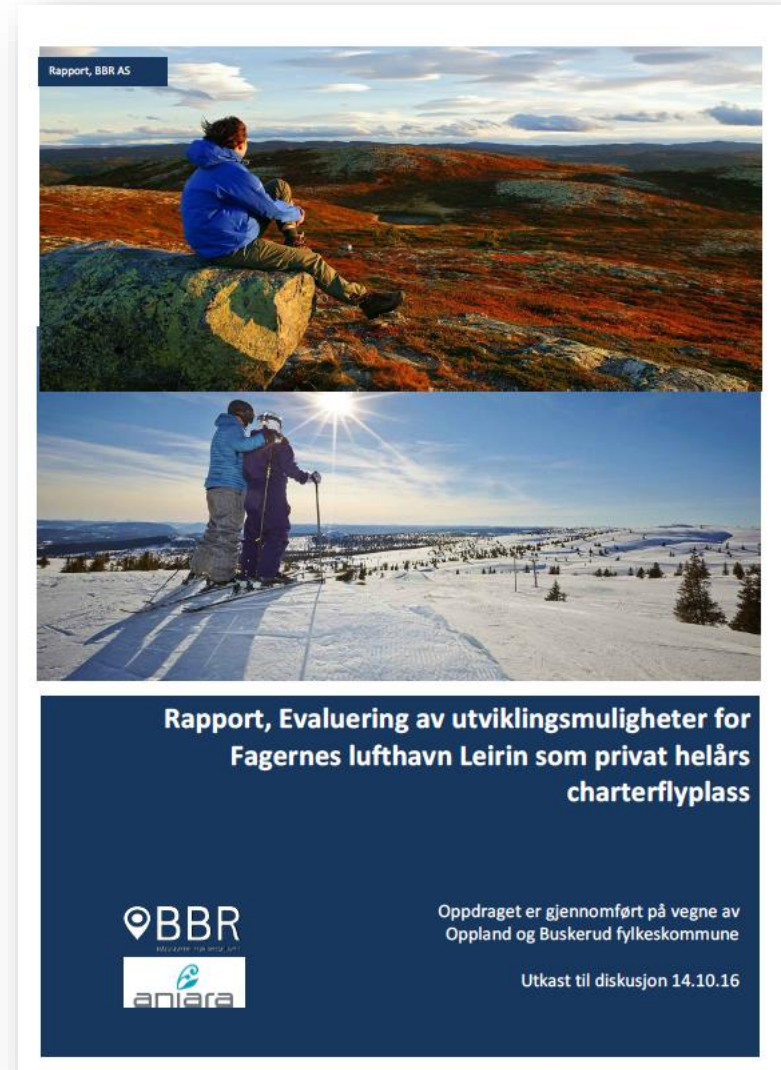
Utvikling av Fagernes lufthavn Leirin som privat helårs charterflyplass

Børre Berglund og Anniken Enger
14.10.16

Hovedpunkter

- Oppdraget
- Konklusjon og begrunnelse
- Forutsetninger
- Anbefaling

Oppdraget

1. Å gi innspill slik at oppdragsgiverne kan **vurdere markedspotensialet som ligger i chartertrafikk** til Fagernes lufthavn Leirin som privat/lokal helårs charterflyplass. Oppdraget består av å gi en vurdering av potensial for helårlig chartertrafikk basert på Fjell-Norges opplevelsestilbud
2. Parallelt er det ønskelig å få belyst **kost-/nytteeffekt ved chartertrafikk til Leirin kontra å ta turisttrafikken inn med transfer via Oslo Lufthavn Gardermoen**, og hvilken påvirkning dette kan ha på markedsmulighetene

Kundeorientering, kunnskap om markedene og målgrupper – potensial og forutsetninger

HA1

Produkt/markedsvurdering av relevante produkter og leverandører for helårscharter

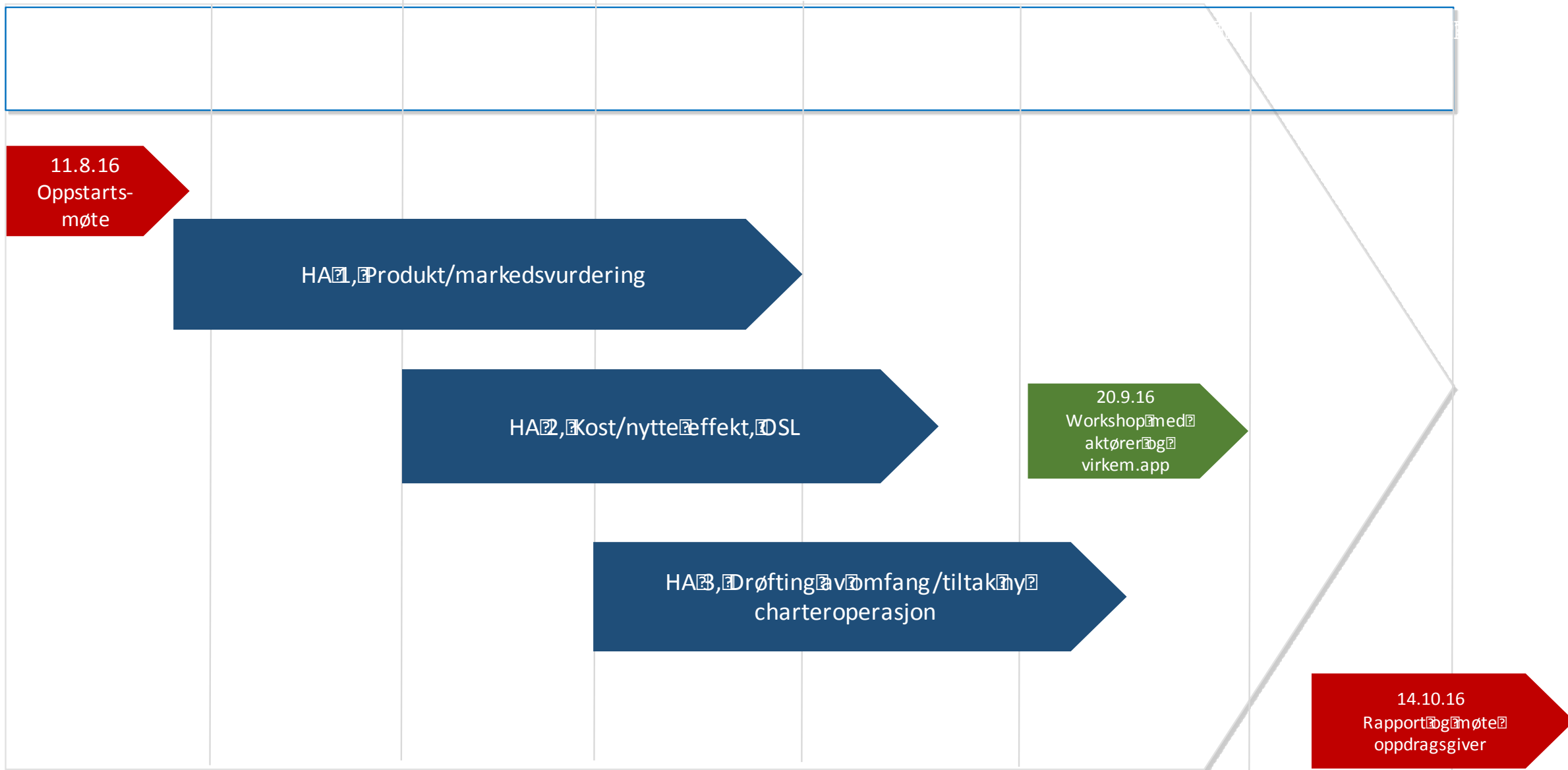
HA2

Drøfting av kost/nytte-effekt, Gardermoen-OSL

HA3

Drøfting av tiltak og omfang på investeringer for å starte ny charteroperasjon

Innspill og anbefaling til oppdragsgiver, rapport og ppt

Forutsetning for løsningen av oppdraget

- Vi legger til grunn at Fagernes lufthavn, Leirin har godkjenning for trafikk med flytyper tom. kategori C, dvs. vingespenn inntil 36 m
- Dette omfatter alle typer Boeing 737, Airbus opp til Airbus 321, BA146/RJ100
- Kapasitetsmessig er plassen best egnet for flytyper med et passasjerantall på rundt 150.

Presisering

- Våre innspill til potensialvurdering bygger på en desk research og ikke innhentede data fra markedene spesielt for dette oppdraget. Det er kun fra turoperatørene vi har spesifikke informasjoner som berører Fagernes lufthavn Leirin
- Tallfesting av passasjerantall til Fagernes baseres på benchmark med andre områder/satsinger og er en realistisk målsetting for en helårsdrift
- Vi har ikke gjennomført en samfunnsøkonomisk analyse, men gjort et anslag over reiselivsomsetning en satsing på bruk av Fagernes lufthavn Leiring kan gi

Vår konklusjon er at det er utviklingsmuligheter for Fagernes lufthavn som helårs privat charterflyplass.

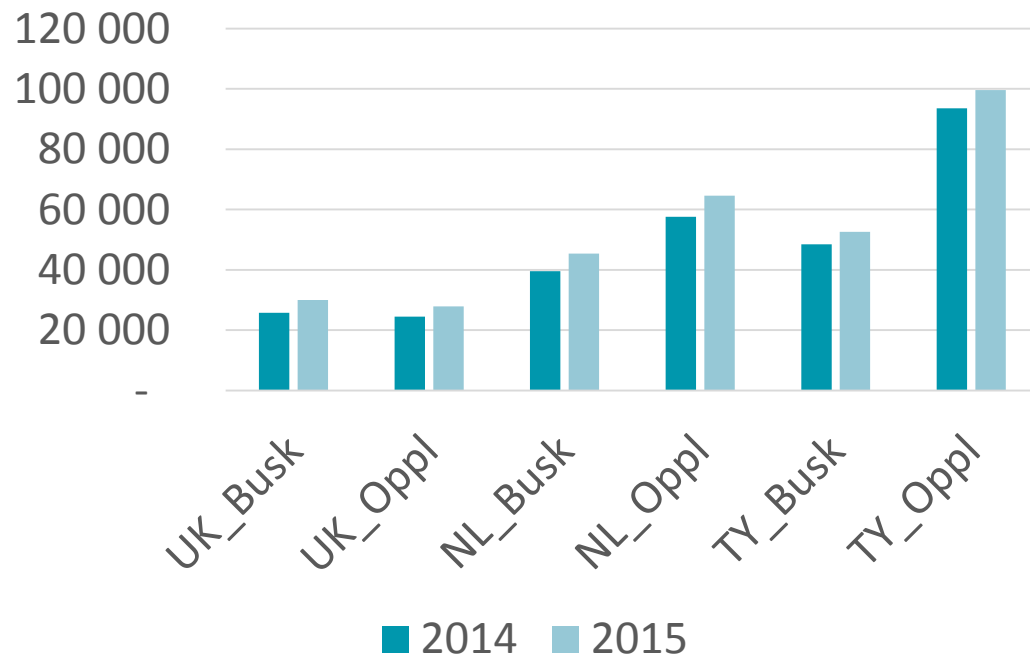
Vi bygger våre konklusjoner på følgende momenter.

- Regionen inneholder mange godt tilrettelagte produkter for internasjonale segmenter i dag
- Stort potensial for å selge mer av eksisterende produkter gjennom mer raffinert pakketering
- Store muligheter for å utvikle nye helhetlige produktkonsepter med basis i natur- og lokale kulturressurser

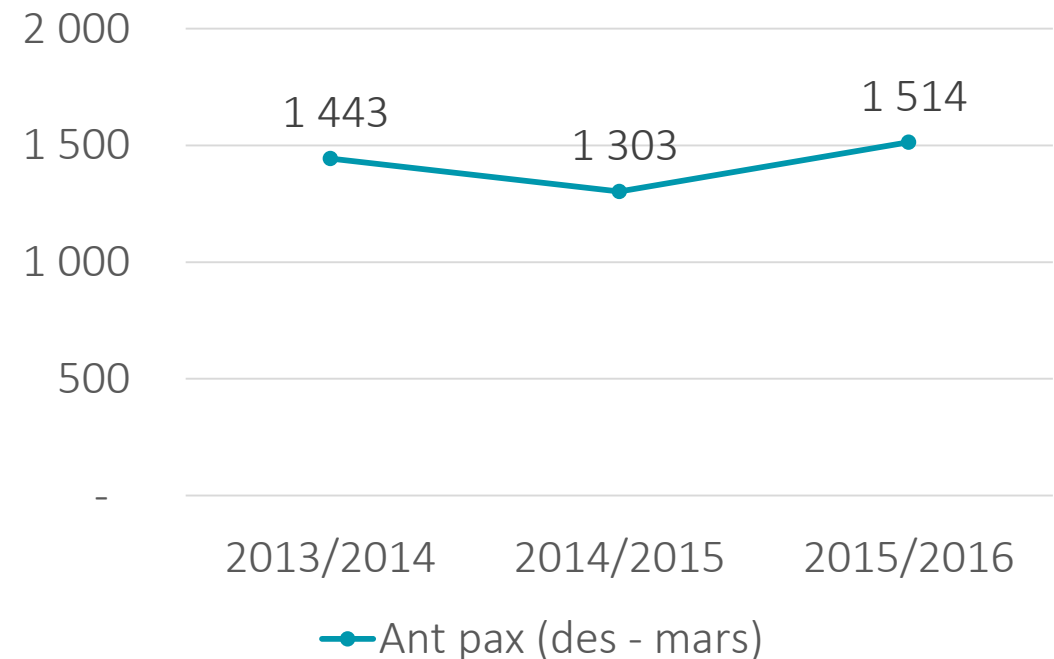

Regionen tar sin andel av den økningen som registreres fra de internasjonale markedene de siste par årene, også økning i pax på FLL – regionen er allerede inne i en positiv utvikling

Gjestedøgn, Oppland og Buskerud

Antall pax, Fagernes lufthavn Leirin

Beleggsprosenten og kapasitetsutnyttelsen på flere av anleggene i området er lav; tilgjengelig kapasitet på de fleste leveranser i både sommer- og vinterseongen (SSB)

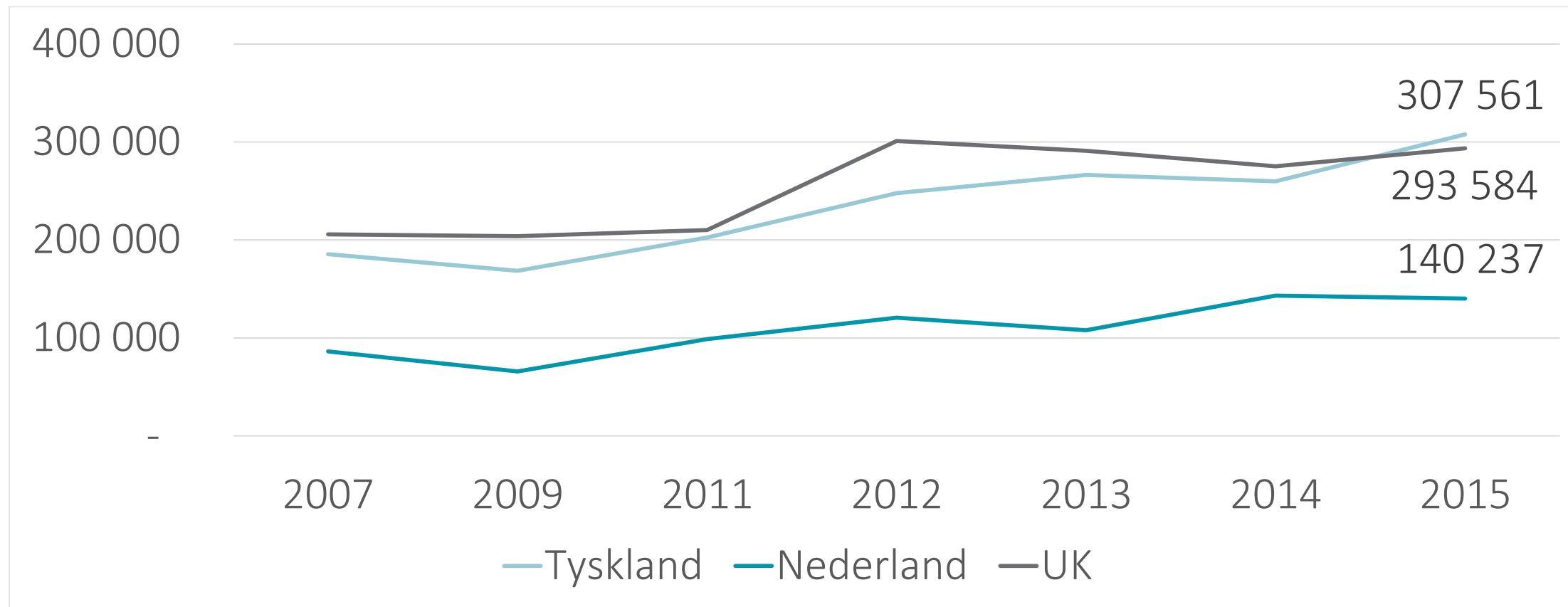
Oppland

30%

Buskerud

33%

Antall ankomster fra Tyskland, Nederland og UK med fly til Norge, og som også besøker Østlandsområdet er økende - men tallene omfatter ff og yrke (Avinor).

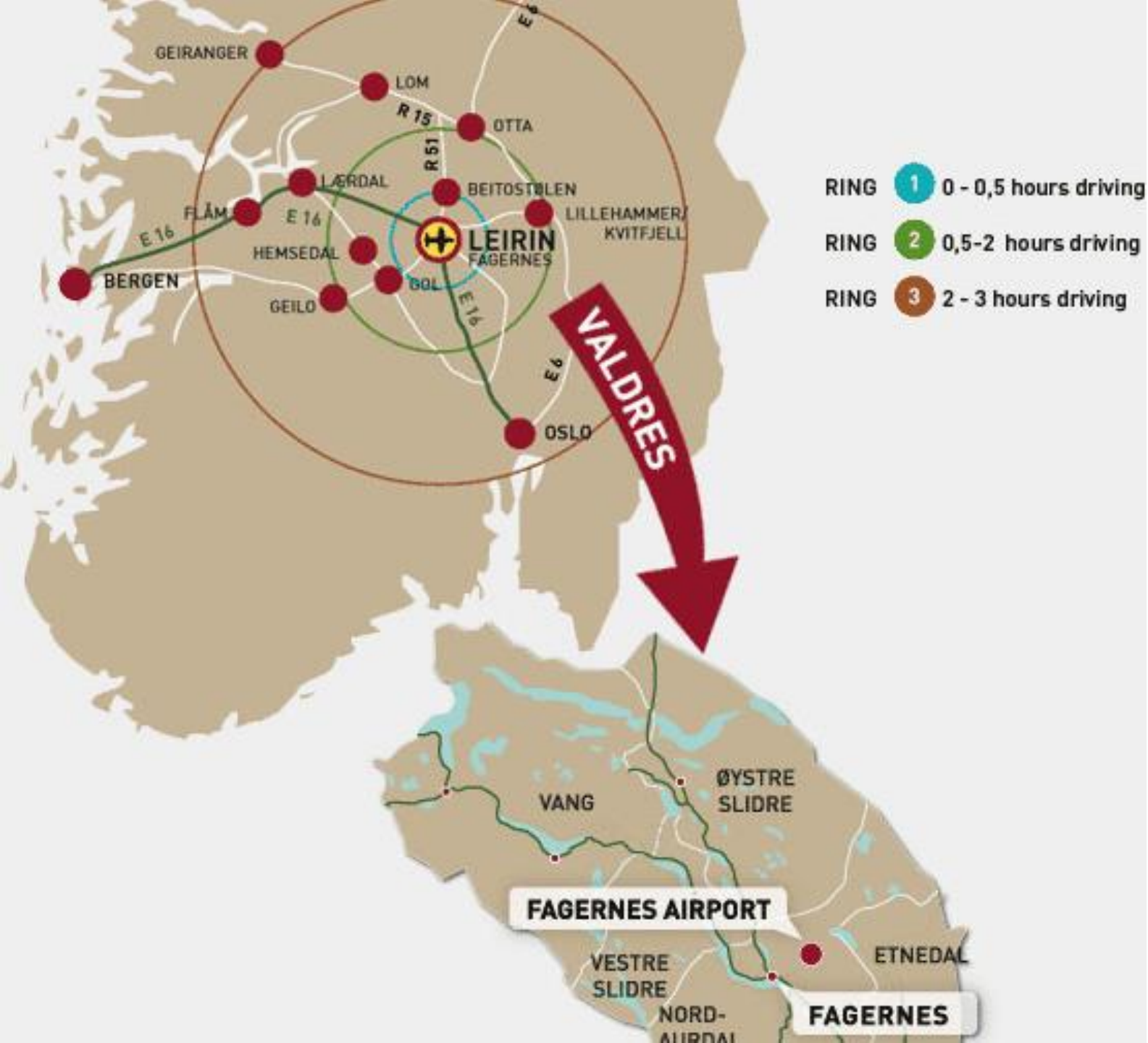

...men området er vesentlig mindre enn nedslagsfeltet for Scandinavian mountains (SSB, ALF, Sc.Mo)

	Norwegian mountains	Scandinavian mountains
Betalte skidager (2015)	949'	3,3 mill
Antall senger (2015)	28'	40-45'

Destinasjonsapparatet er velfungerende i store deler av nedslagsfeltet for flyplassen

- Hemsedal Turisttrafikklag
- Beitostølen Resort
- Nasjonalparkriket
- Visit Geilo
- Visit Valdres
- Visit Sognefjord
- Norway home of skiing
- Norwegian mountains

Konkurransesituasjonen for reiselivet i regionen bedres ved å utvikle Fagernes lufthavn Leirin sammenlignet med at trafikken skal gå over Gardermoen der konkurransen om gjestene er langt sterkere

En satsing på utvikling av flyplassen som charterflyplass vil mobilisere private og offentlige aktører til en helt nødvendig, større og mer omfattende innsats.

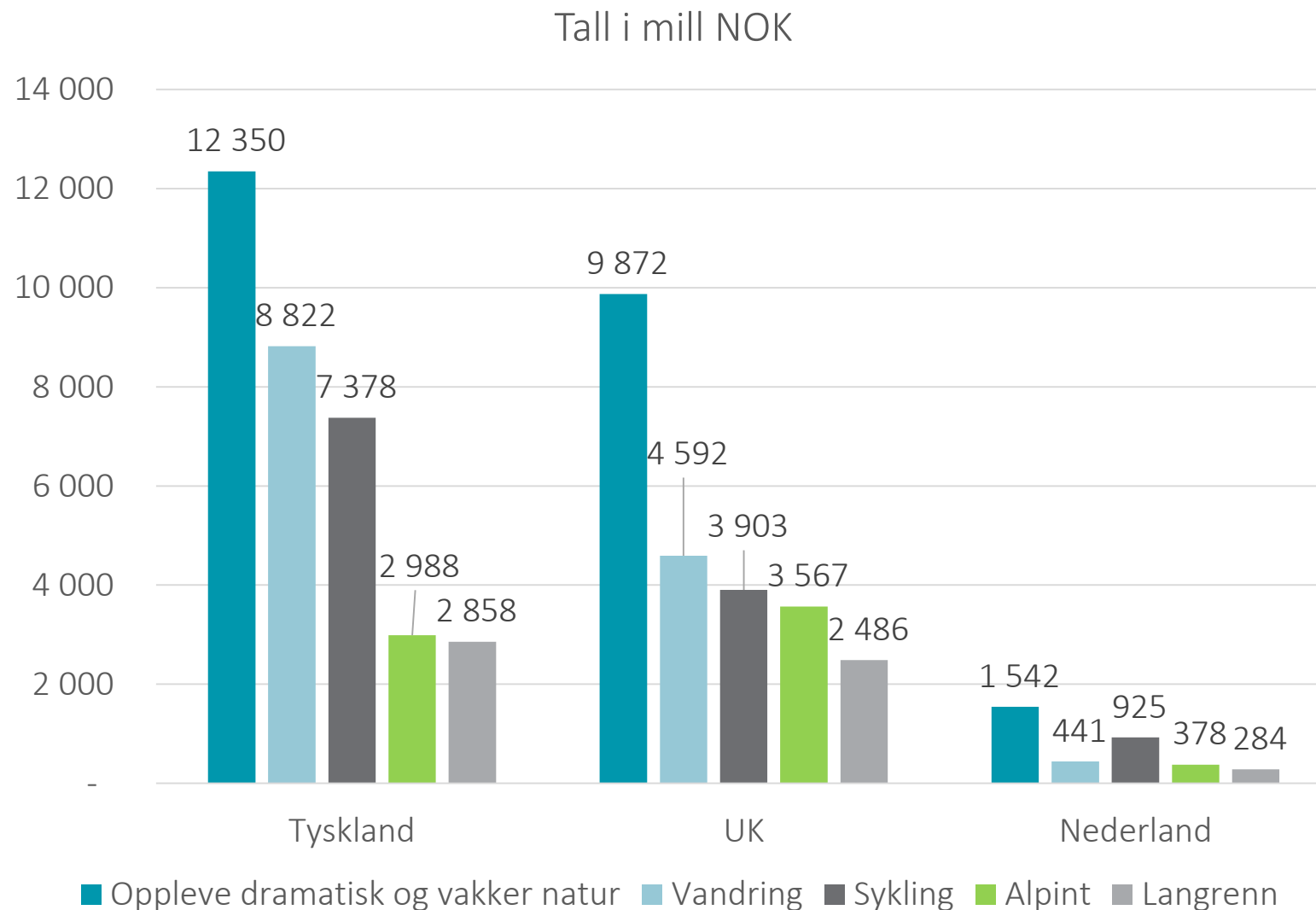
Jf. Arena Lønnsomme Vinteropplevelser;
6 år: 60 000
internasjonale
ankomster per år for å
oppleve Nordlyset

Deler av regionen og enkelte av produktene som dekkes av Fagernes lufthavn Leirin er noe kjent i de prioriterte internasjonale markedene i dag.

Godt utgangspunkt for videre utvikling.

Det teoretiske markedspotensialet er stort for alle de definerte produkt-konseptene, i både Tyskland, Nederland og UK

Fagernes lufthavn Leirin har en ideell beliggenhet for charteroperasjoner der gjestene lander «midt i opplevelsen» og hvor en unngår deler av transfer tid- og kostnader. Det kan utvikles en egen vertskapsfunksjon for flyplassen som gjør at opplevelsen starter her

- Turoperatørene er positive og ser et salgspotensial i charteroperasjoner til Fagernes lufthavn Leirin
- De begrunner dette med beliggenhet og attraktive produkt-konsepter

Begrunnelse - oppsummert

1. Potensiale i markedene

- Teoretisk potensial, praktisk potensial og turoperatørenes interesse

2. Produktene

- Flere er delvis etablert i markedene, andre produktkonsepter kan utvikles

3. Kost-nytte analyse Fagernes vs Gardermoen

- Med hensyn til å utnytte markedsmulighetene er det enklere å utvikle Fagernes lufthavn Leirin enn å benytte Gardermoen

Forutsetninger

1. Risikodeling gjennom charterfond
2. Markedsstøtte til markedsføring av et delvis ukjent område
3. Tilgjengelige produkter med høy – jevn kvalitet
4. Lokal tilrettelegger

Gjennomført som et klyngeprosjekt med deltakelse fra bedrifter, virkemiddelapparatet og kunnskapsaktører

Hva kreves av investeringer?

Totalt mellom 30 – 40 mnok over minimum en 5 års periode

- Charterfond : 15-18 mnok
- Markedsstøtte/salg : 10-12 mnok
- Produktutvikling : 5-7 mnok
- Kompetanseutvikling : 2-3 mnok

Hvilken omsetning kan en satsing på Fagernes medføre?

- Driftskostnader Fagernes lufthavn Leirin: 8 mill per år
- Hvor mange pax må til per år for å dekke driftskostnadene?
 - 1 maskin = 150 pax, som gir kr 175,- i flyplassinntekter per pax = kr 26.250 i flyplassinntekter per maskin
 - 45.000 pax på 305 maskiner = 8 mill i flyplassinntekter
- Hvor stor omsetning gir dette antallet pax?
 - 45.000 pax m/gj.sn. oppholdstid på 11 dager og gj.sn. Døgnforbruk på 1.075,- = ca. 500 mill NOK i omsetning

Anbefaling

- Innenfor den egnethet flyplassen har i dag, mener vi å kunne dokumentere utviklingsmuligheter gitt et sett med forutsetninger, og **anbefaler** at reiselivsnæringen som naturlig dekkes av Fagernes lufthavn Leirin sammen med offentlige virkemiddelaktører, utvikler flyplassen som en helårs charterflyplass
- **Bakgrunnen** for anbefalingen er at en slik satsing vil kunne bidra til økt reiselivsomsetning i området som en ellers ikke ville fått, eller som det ville vært mer krevende å oppnå dersom en kun satser på bruk av Gardermoen
- **Forutsetningene bør utredes nærmere**, og særlig bør det gjøres en beregning av nødvendig investeringsnivå over tid, for at Fagernes lufthavn Leirin kan bidra til en sunn samfunnsøkonomisk drift gjennom økt reiselivsomsetning i regionen

Anbefaling forts

- En satsing på å utvikle Fagernes lufthavn Leirin er krevende, men vil etter vår oppfatning virke **samlende**
- Flere sterke reiselivsdestinasjoner, kommuner og to fylkeskommuner har **felles interesser** i å utvikle reiselivet i området som flyplassen dekker
- Flyplassen blir i dette perspektivet et felles verktøy som på grunn av beliggenhet gir reiselivsaktørene i regionen et **konkurransefortrinn**. Konkurransefortrinnet kan utløse ny trafikk gjennom **koordinert arbeid** med produktutvikling, økt markedsadgang, distribusjon og salg, samt kompetanseutvikling over en periode på minimum fem år

Anbefaling forts

- Andre områder som ligger lengre unna markedene enn regionen rundt Fagernes lufthavn Leirin har oppnådd gode effekter gjennom arbeid i **klynger** som løser sammensatte utviklingsoppgaver. Eksempelvis Arena Lønnsomme Vinteropplevelser i Nord-Norge
- Med en samlet produkt- og kompetanseutvikling, felles salgs- og markedsstrategi og koordinert innsats mener vi det samme er mulig for regionen rundt Fagernes lufthavn Leirin